

Præsidenten, billedkunstner Milena Bonifacinis tale til Akademiets Stiftelsesfest den 4. april 2019

Deres Majestæt - Akademiets kunstnere og gæster.

Endnu engang er vi samlet her i "Kunstens vugge", Det Kgl. Danske Kunstakademi som Kong Frederik den 5. skænkede til formålet for 265 år siden i 1754. Frederik den 5. havde en fremsynet rådgiver - Lensgreve Adam Gottlob Moltke. Han var Overhofmarskal og en mand, som kongen lyttede til. Moltke støttede kongens overbevisning om, at der skulle være bedre forhold for videnskab og kunst. Jeg citerer Frederik den 5. her: "For Vore Rigers og Landes Beste", må vi "bringe nyttige og smukke Kunstner udi større Floer og Opkomst".

Tilbage i 1754 var der indsigtfulde mennesker, som forstod hvor vigtigt det er at vores samfund ikke bare beror på at sikre materiel fremgang, men at den "**kulturelle kapital**", den videnskabelige og **kunstneriske forskning** og udvikling, er af meget stor betydning for vores identitet, for vores forståelse for hinanden og for vores fornemmelse af sammenhæng og mening. Man ønskede også, at det nyetablerede Akademi skulle være et forum for viden om kunsten og dens væsen til gavn for hele landet.

Vi håber, at denne fremsynede anskuelse, eller skal vi sige **indsigt**, stadig opretholdes og deles af vore dages mest betydningsfulde beslutningstagere!

Akademiraadet består af 6 billedkunstnere og 6 arkitekter, som tilsammen udgør statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål. Vi er et ulønnet og uafhængigt organ, som består af udøvende kunstnere, som repræsenterer den frie og den bundne kunst.

I aften fejrer vi kunstens betydning ved at uddele medaljer til de fagfæller, som vi anser som de ypperste kunstnere, og dem, der forstår at formidle disse landvindinger.

I det forløbne år har Akademiraadet givet en del råd - i form af hørings svar, udtalelser og anbefalinger til relevante myndigheder, politikere og andre, som vi ønsker at påvirke med vores synspunkter. Vi udtrykker os ikke med de sociale mediers lynhurtige flow. Vi er grundige - nogle vil måske sige lidt langsomme. Denne omhyggelighed er imidlertid en af vores store kvaliteter. Vi diskuterer og fordyber os i sagerne på rådsmøderne. Og vi har i kraft af vores sammensætning af forskellige fagligheder også forudsætningerne for at opnå en dybere indsigt. Nogle gange trækker vi også på den store viden som Akademiets medlemmer har.

Og Akademiraadet har også to udvalg, nemlig Landskabsudvalget og Udvalget for Kirkekunst. Landskabsudvalget udtaler sig med stor ekspertise om fx, hvordan byerne kan beskytte sig mod stormflod, og samtidig sikre sig, at de nye tiltag udfolder sig æstetisk som nye landskabelige og bymæssige hovedtræk. Udvalget for Kirkekunst rådgiver ligeledes med stor ekspertise landets menigheder og stiftsøvrigheder om nye udsmykninger i kirkerne.

Jeg vil nu nævne et par af de sager, vi har beskæftiget os med i det forgangne år.

Vi har endnu engang formuleret vores beklagelse over affredningen af Vikingskibshallen. Og vi er bekymret for, om denne beslutning vil danne præcedens for affredning af andre nationale klenodier. I samme udtalelse har vi haft fokus på den mangel på vedligehold og omsorg som museet desværre har lidt under i en årrække. Vi håber, at hallen kan bevares og sikres i forbindelse med det nye byggeri, man har besluttet skal opføres.

Vi oplever i øjeblikket et byggeboom i vore store byer og en byudvikling, som desværre nogle gange sker på bekostning af værdifulde kunstneriske miljøer.

Vi har udtrykt vores bekymring i forbindelse med planer om et højhus på Nuuks Plads i København. For når man har så fine pladser, som det er tilfældet her, skal man ved nye tiltag virkelig gebærde sig med følsom omhu.

Vi ser, hvordan atelierer og værksteder, der har skabt små lommer af kreativitet i byerne, rives ned, fx omkring Astrid Noacks atelier på ydre Nørrebro i København og Spanien ved Sydhavnen i Århus. Den mangfoldighed, som sådanne fællesskaber er med til at danne, er et af grundlagene for en levende og attraktiv by.

Vi ser også, hvordan store internationale investorer opkøber historisk betydningsfulde bygninger som fx Holckehus i København for at lave luksuslejligheder og derved presser kunstnerne ud af steder, der som Holckehus har været samlingspunkt for landet førende kunstnere siden 1892. Og derved sletter man også vigtig dansk kulturhistorie.

Disse sager ligger os på sinde, og vi har derfor udtalt os om dem. Vi er i det hele taget optaget af, **hvordan** og **om** det nye byggeri, der skyder op i hele landet, indeholder de æstetiske kvaliteter, som er med til at berige os alle sammen, og ikke kun investorer og boligejere.

Derfor har vi også netop formuleret nogle åbne spørgsmål til vores politikere i forbindelse med det store bygningsanlæg med det høje tårn i Brande:

Kan en kommune ensidigt beslutte en plan med regionale konsekvenser?

Kan en enkelt bygherre bestemme landskabet for generationer?

Kan vi have en politisk samtale om, hvad bygninger fortæller?

Det håber jeg, at vi kan blive bedre til at gøre - i fællesskab. Vi deltager gerne i samtalen.

Politiken, Kristeligt Dagblad og Berlingske Tidende har fulgt op på rådets udtalelse med omtale i dagens avis. Og DR Midt/Vest i radioen i går.

Akademiraadet kæmper kunstens sag, og derfor har vi beklaget, at man på Herlev Hospital har givet den nye SevenEleven-kiosk lov til at fjerne de bemalede foldedøre, som er en del af Poul Gernes' udsmykning. En udsmykning, som står som et monument i dansk kunsthistorie.

Vi har også udtalt os om de planer, der har været på bordet om ændringer i forbindelse med sammensætning af udvalgene under Statens Kunstfond.

Vi har i Danmark en tradition for det man kalder "fagfælle vurdering". En internationalt anerkendt "best practice" for udpegning af faglige komiteer og lign. Hidtil har det at sidde i Statens Kunstfonds legatudvalg været et tillidshverv, som man som kunstner kan blive udpeget til af kolleger. Det har vist sig, at selv de mest travle og højt kvalificerede kunstnere gerne påtager sig dette hverv. De føler et ansvar for at varetage denne vigtige opgave, som er med til at sikre, at staten støtter den bedste kvalitet kunst. Og det vil efter vores mening forringe Kunstfonden, hvis udvalgene kommer til at mangle den særegne og vigtige erfaring kunstnerne besidder i kraft af deres erfaring med den kunstneriske proces.

Fagfælle vurdering anerkendes både som den mest faglige og den mest demokratiske metode. Det mener vi er et godt princip, der tjener Statens Kunstfond og os allesammen.

Vi har allerede set, at noget tilsvarende er sket med de kunstkonsulenter som Slots- og Kulturstyrelsen, Bygningsstyrelsen og Forsvaret benytter sig af - eller har introduceret. Disse rådgivningsopgaver - som ellers blev varetaget af udøvende kunstnere - blev slået op til almindelig ansøgning. Og 8 ud af 10 konsulenter er nu ikke-kunstnere.

I rådet er vi bekymrede over en udvikling, vi kan iagttage, nemlig, at billedkunstnere mange steder i kulturlivet, fx i museumsbestyrelser og udstillingssteder, søges erstattet af det, der bliver kaldt "professionelle aktører".

Må jeg på denne aften og i dette selskab slå fast: Vi er **faktisk** professionelle!

De udøvende kunstneres erfaringer, der genereres gennem mange års arbejde med og undersøgelse af den kunstneriske proces, repræsenterer en ganske særlig faglighed, som ikke kan erstattes af andre. Vi har sagt det før. Jeg ved det. Men det ligger os meget på sinde.

Lykkeligvis er det sådan, at vi i Akademiraadet ikke er henvist til at sidde med hænderne i skødet og vente på, at sagerne tikker ind på computeren. Vi kan også selv agere og handle. Og det gjorde vi i foråret med vores udgivelse "Akademiraadets Tyve Anbefalinger til et Skønnere Danmark". Det gjorde vi, fordi vi synes det er på tide at råbe vagt i gevær: Det kører derud af på mange fronter under mantraet "Vækst" - men oftest er det et noget ensidigt vækstbegreb med fokus på økonomi i klassisk forstand. Hvad med den vækst, eller måske **udvidelse** - det ord kan jeg bedre lide - af **den kulturelle horisont**, som er med til at binde os sammen som mennesker?

Vi skal have noget at leve af. Ja! Men vi skal da også have noget at tænke på og kigge på!

At kære sig om, hvordan vores omgivelser ser ud, er også en måde at tage ansvar på. Både i den helt nære skala som fx, hvordan tekstilet ser ud på togsædet og helt ud i det store landskab, hvor det betyder noget, hvordan vejen slynger sig, kysten bevares i sin storslåede naturlighed, eller hvordan de store vindmøller placeres. Helst ikke for tæt på Børglum Kloster, som vi i øvrigt også har udtalt os om.

Vi har med vores udgivelse fået flere i tale, bl.a. har vi haft foretræde for Folketingets Kulturudvalg. Og vi ser flere herfra i salen i aften. Det er vi rigtig glade for!

Men vi vil gerne længere ud! Derfor er vi påbegyndt et målrettet arbejde med at udvikle en langsigtet strategi for Akademiraadet. I den forbindelse er vi meget taknemmelige for, at Dreyers Fond har henvendt sig til os, og vil støtte os økonomisk med dette grundlæggende arbejde, som på sigt skal resultere i, at vi bliver et stærkere aktiv – et synligt råd og ikke mindst et anvendt talerør for det kunstneriske felt. Vi vil gerne høres og bruges! Endnu mere! Vi har en stemme, og vi er ikke bange for at bruge den!

For selv om talen om kunst og æstetik måske kan forekomme kompleks eller fjern for nogle, så er vi allesammen i berøring med dem. Det betyder noget, hvad vi har på, hvad vi omgiver os med, hvordan vores huse ser ud. Og det betyder meget mere end mange er bevidste om, at der er kvalitet og udfordring i den kunst, man møder i det offentlige rum på fx sygehusene. Og derfor er det også vigtigt, at alle slags mennesker i hele landet får mulighed for at opleve den bedste kunst og arkitektur. For på den måde udvikles og beriges vi som tænkende og sansende individer.